

**Kaitseministri määruse „Toetus Kaitseväe Nursipalu harjutusväljast tulenevate häiringute mõjude leevendamiseks“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on anda Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja mõjualas elavatele elanikele toetust, et leevendada harjutusväljast tulenevate häiringute, nagu müra ja vibratsioon, mõjusid. Määrus puudutab järgmiste omavalitsusüksuste elanikke: Antsla vald, Rõuge vald, Võru linn ja Võru vald.

Harjutusvälja kasutamisega võib kaasned a elanikele oluline häiring, eeskätt müra ja vibratsioon, mida ei ole võimalik harjutusvälja eesmärgipärasel kasutamisel vältida ning millega võib seetõttu kaasned a harjutusvälja piirkonna elanike elukvaliteedi halvenemine.

Määruse alusel antava toetusega parandatakse harjutusvälja mõjualas elavate inimeste eluasemeid viisil, mis muudab need mürale ja vibratsioonile vastupidavamaks. Näiteks vähendavad müra helikindlamad uk sed ja aknad, helikindlamaks ehitatud fassaad jne.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse riigivara valdkonna juht Tambet Tõnisson (tambet.tonisson@kaitseinvesteeringud.ee) ning Kaitseministeeriumi õigusosakonna nõunik Marion Saarna-Kukk (marion.saarna-kukk@kaitseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Tõlkebüroo eesti keele toimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel, mille kohaselt võib minister kehtestada määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist. Kaitseministri määrusega kehtestatakse harjutusväljast tulenevate häiringute mõjude leevendamise toetuse andmise tingimused ja kord.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 18. mail 2023. a kinnitatud tegevusprogrammi „Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2023–2027“ punktiga 1.1.5. Tegevusprogrammi punktis 1.1.5 sätestatakse: „Kompensatsioonimeetmetena maksame vajalike maade soetamisel inimestele õiglase hüvitise taasteväärtuse näol. Lähtudes tegelikest mõjudest kohalikele kogukondadele, teeme harjutusala mõjude leevenduspaketi, mis sisaldab pikaajalist talumistasu, eriprogramme müra leevendamiseks ning täiendavat rahastust Kagu-Eesti turismi ja kultuuripärandi toetamiseks.“ Käesolev eelnõu on harjutusala mõjude leevenduseks väljatöötatud kaitseministri määrus „Toetus Kaitseväe Nursipalu harjutusväljast tulenevate häiringute mõjude leevendamiseks“.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 18 paragrahvist.

Volitusnorm (riigieelarve seaduse § 53¹ lõige 1) võimaldab kaitseministril kehtestada määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist. Volitusnorm annab aluse määrata kindlaks hüvitise ulatuse, maksmise tingimused ja korra.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse toetuse eesmärk, milleks on leevendada Kaitseväe Nursipalu harjutusväljast tulenevate häiringute, nagu müra ja vibratsioon, mõjusid harjutusvälja mõjualas ning muuta seal asuvaid eluruume häiringutele vastupidavamaks.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse, millistele objektidele ja tegevustele saab toetust taotleda.

Eelnõu § 2 lõikes 1 sätestatakse, millistele tingimustele peab vastama, et toetust saada. Kõige olulisem kriteerium on see, et kinnisasjal paiknev eluruum asub Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2023. a määruse nr 96 „Kaitseväe ja Kaitsealiidu harjutusväljaga seoses kohaliku omavalitsuse üksusele makstava hüvitise ulatus, maksmise tingimused ja kord“ § 3 lõike 3 punktis 1 sätestatud Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja (edaspidi *harjutusväli*) mõjualas.

Eelnimetatud määruse kohaselt on mõjuala ulatus, mis tuleneb harjutusväljal kasutatavatest relvaliikidest ning nende tekitatava müra ja vibratsiooni häiringu tugevusest, Kaitseväe Nursipalu harjutusväljal 4000 meetrit harjutusvälja piirist.

Mõjuala puhul peetakse silmas eri häiringuid, kuid mõjuala ulatuse (olulise häiringu avaldumise ala) määramisel harjutusvälja kohta on olnud määravaks suurekaliibriliste relvade kriitiline normtaseme. Normtaseme määramisel on tuginetud olemasolevate (näiteks Kaitseväe keskpõlügenoon) ja valmimise lõppjärgus (Soodla) olevate harjutusväljade müra modelleerimise ja laskmiste tulemustele¹.

Kaitseväe Nursipalu harjutusväljal kasutatakse suurimat häiringut põhjustavaid relvaliike (käsitulirelvad, tankitõrjerelvad, suurekaliibrilised relvad) ning seetõttu on mõjuala 4000 m harjutusvälja piirist.

Teine oluline tingimus on, et mõjualas paikneval kinnistul peab olema eluruum ehk seal elavad inimesed, kelle elu võib olla harjutusväljast tulenevate mõjude tõttu häiritud. Kui isikule kuulub mõjualas paiknev kinnistu, millel eluruume pole (nt on see metsa- või põllumaa vms), siis selle kohta toetust taotleda ei saa. Teave, kas kinnistul on eluhoone, saadakse ehitisregistrist, mis on ainus riiklik andmekogu, mis võimaldab saada infot ehitise otstarbe kohta ja on tänapäeval kõige objektiivsem aluseks võetav andmestik.

Eelnõu § 2 lõikes 2 sätestatakse tegevused, mis aitavad vähendada harjutusväljast tulenevate häiringute, nagu müra ja vibratsioon, mõjusid ning muuta seal asuvaid eluruume häiringutele vastupidavamaks. Need tegevused on näiteks punktides 1 ja 2 nimetatud akende ja uste ostmine, paigaldamine, viimistlustööd ning transport. Näiteks ühekordsete akende vahetamine kolme- või neljakordsete pakettakende vastu aitab märkimisväärselt müra summutada. Koos

¹ „Kaitseväe keskpõlügenooni riigi eriplaneeringu keskkonnamõju hindamine. Müra modelleerimine. SELETUSKIRI KOOS MÜRAKAARTIDEGA (13.04.2018)“. Internetis leitav: https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/Planeeringud/lisa_3_kvkp_myra_modelleerimine.pdf.

aknakuluga on abikõlblikud akende vahetamisega seotud viimistlustööd ja akende transport. Võimalik on toetust taotleda ka ainult määruses nimetatud toodete ostmiseks ja need ise paigaldada, kui isik peaks seda soovima.

Eelnõu § 2 lõikes 3 sätestatakse erisus korterelamu puhul. Korterelamu puhul ei ole mõeldav, et fassaaditöid tehakse iga korteri kohta eraldi, seega on neil võimalik esitada korteriühistu kaudu ühine taotlus. Korterelamu puhul saab toetust taotleda ainult kas fassaadiehitustöödeks või müravalli või -seina jaoks. Kui aga isik, kellel on korter kortermajas, soovib toetust § 2 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevusteks, nagu uste või akende ostmine, siis saab ta esitada selleks eraldi taotluse. Näiteks korterelamu korteriomanik saab esitada ühe taotluse enda nimel, mispuhul on tal võimalik taotleda toetust akende ostmiseks, ja teise taotluse saab esitada korteriühistu maja fassaaditöödeks.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Eelnõu § 3 lõikes 1 on sätestatud üldtingimus, mille kohaselt on abikõlblikud kulud, mis võimaldavad saavutada eesmärgi, ehk näiteks toetuse abil soetatavad ukсед või aknad peaksid vähendama eluruumis müra. Teine tingimus on see, et kulu on taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud. Seega on vajalik, et isik ostab toote selle hinnapakkuja käest, kelle hinnapakumuse ta on valinud ja vastavalt taotluses ka ära märkinud.

Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt on kulud abikõlblikud alates toetuse taotluse esitamise hetkest, st kui isik on kulud kandnud varem, siis nende hüvitamist kahjuks taotleda ei saa. Siinkohal tasub tähele panna, et isikul on õigus omal riisikol osta ukсед, aknad vm enne taotluse rahuldamise otsust, aga ta peab arvestama, et taotluse rahuldamise otsus ei ole garanteeritud ning võib kaasneda risk, et ta peab kõik kulud ise kandma.

Eelnõu § 3 lõikes 3 on täpsustatud, millised kulud ei ole abikõlblikud. Nendeks on kulud, mis ei ole seotud toetatava tegevusega, on põhjendamatud, ebaolulised või toreduslikud.

Eelnõu § 4 kohaselt on taotluste menetleja SA Võrumaa Arenduskeskus, kellega Kaitseministeerium sõlmib halduslepingu, millega antakse SA-le Võrumaa Arenduskeskus haldusülesanded seoses taotluste menetlemisega ning lepitakse kokku muud õigused ja kohustused.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse toetuse osakaal ja toetuse maksimumsumma.

Eelnõu § 5 lõikes 1 sätestatakse tingimused, mille järgi on toetuse summa 100 protsenti. Üldine eeldus on, et taotleja peab vastama üldistele toetuse saamise kriteeriumitele, st taotleja on füüsiline isik, kellel on kinnistu, millel asuv eluruum paikneb harjutusvälja mõjualas, ning see eluruum on rahvastikuregistri andmetel 1. jaanuari 2024. a seisuga taotleja elukoht.

Selleks et toetuse summa oleks 100 protsenti, peab eluruum esimese tingimusena paiknema 2000 m raadiuses harjutusvälja piirist. Kuigi taotlema võivad tulla kõik, kelle eluruum paikneb 4000 m raadiuses, on eelisjärjekorras need, kelle hoone asub lähemal, sest tõenäoliselt on ka nende müra- ja vibratsioonitase tugevam kui nendel, kelle eluhoone paikneb kaugemal.

Teine tingimus puudutab isikuid, kes elavad toimetuleku piiril ja kellel tõenäoliselt puudub ressurss eluhoone parendamiseks. Et ka sellised isikud saaks oma elamuid häiringutele vastupidavamaks muuta, on nende toetusemäär 100 protsenti. Need isikud on riikliku pensionikindlustuse seaduse järgi vanadus-, toitjakaotus- ja rahvapensioni saajad,

töövõimetoetuse seaduse järgi töövõimetoetuse saajad ning sotsiaaltoetuse seaduse järgi toimetulekutoetuse saajad.

Eelnõu § 5 lõikes 2 sätestatakse, et 90 protsenti toetust saab juhul, kui elumaja asub harjutusvälja piirist 2000 meetri raadiuses. Kuna harjutusväljale lähemal on häiring tõenäoliselt suurem, on nende toetus suurem kui nendel, kes asuvad pisut kaugemal. Isikud peavad arvestama, et 10 protsendi ulatuses tuleb tasuda omaosalus.

Eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatakse toetuse määr 70 protsenti ja selleks kvalifitseeruvad kõik, kellel on õigus toetust saada. Kriteeriumitele vastav isik on füüsiline isik, kellel on harjutusvälja mõjualas kinnistu, millel asuv eluruum paikneb harjutusvälja mõjualas, ja see eluruum on rahvastikuregistri andmetel 1. jaanuari 2024. a seisuga taotleja elukoht.

Eelnõu § 5 lõikes 4 sätestatakse taotleja kohta maksimumtoetuse summa, mis on 8000 eurot. Seega saab taotleja taotleda toetust kõigi § 2 lõikes 2 sätestatud tegevusteks, mis täidavad eesmärgi, ehk näiteks osta nii ukсед kui ka aknad ja parendada fassaadi, kuid taotlejale väljamakstav summa on kõige rohkem 8000 eurot. Eritingimus sätestatakse kortermaja taotluse puhul, mille summat ei liideta üksikisikust taotleja taotlusele. Näiteks kui taotleja soovib enda korteri akende vahetuseks taotleda 8000 eurot ja ühtlasi taotleb korteriühistu toetust fassaaditöödeks, siis on see fassaaditööde summa eraldi arvestuses ning seda ei arvestata selle 8000 euro hulka.

Eelnõu § 5 lõikes 5 sätestatakse erinorm korterelamu kohta. Sel juhul on müraseina ostmiseks või müravalli rajamiseks toetuse maksimumsumma 7000 eurot ja toetuse osakaal abikõlblikest kuludest 70 protsenti – see tähendab, et korteriühistu peab 30 protsenti ühiselt omavahenditest panustama. Kui aga näiteks eramaja kohta soovitakse toetust saada ka müravalli rajamiseks, kehtib eramaja kohta § 5 lõige 4, st kõigi tööde summa kokku on 8000 eurot taotleja kohta.

Eelnõu § 5 lõikes 6 sätestatakse erinorm korterelamu kohta. Sel juhul on fassaadiparendustöödeks toetuse maksimumsumma 14 000 eurot ja toetuse osakaal abikõlblikest kuludest 70 protsenti. Kortermaja korterite omanikud saavad fassaaditöödeks esitada ühise taotluse korteriühistu kaudu ja peavad tagama, et korteriühistul on võimalik tasuda 30 protsenti tööde maksumusest omafinantseeringuga. Kui aga näiteks eramaja kohta soovitakse toetust saada fassaaditöödeks, kehtib eramaja kohta § 5 lõige 4, st kõigi tööde summa kokku on 8000 eurot taotleja kohta.

Eelnõu § 5 lõikes 7 on täpsustatud, et kui taotleja esitab oma kinnisasja ehk korteri kohta taotluse näiteks akende vahetamiseks, siis ei arvestata selle 8000 euro hulka seda summat, mida taotleb korteriühistu korterelamu fassaadiehitustöödeks või müraseina rajamiseks.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse tingimused taotlejale.

Eelnõu § 6 lõike 1 kohaselt saab taotleja olla füüsiline isik, st juriidilised isikud toetust taotleda ei saa. Füüsilise isiku omandis, kaasomandis või ühisomandis peab olema kinnisasi, millel paiknev eluruum asub harjutusvälja mõjualas. Määruse eelnõu § 9 lõikes 4 on täpsustatud, et kui kinnisasi on mitme isiku omandis, saab toetuse taotluse esitada üks omanik ning teised omanikud peavad oma nõusolekut allkirjaga kinnitama.

Teine nõue on tingimus, et rahvastikuregistris on 1. jaanuari 2024. a seisuga märgitud isiku elukohaks harjutusvälja mõjualas asuv eluruum. See tingimus on oluline selleks, et toetust saaksid enim puudutatud isikud. Mõjualas võib olla kinnisvara ka inimestel, kelle põhielukoht asub mujal, ja kuna käesolev meede on mõeldud eelkõige kohalikele elanikele, keda häiringud

mõjutavad enim, siis on rahvastikuregistris sätestatud elukoht parim objektiivne võimalus selle tagamiseks.

Eelnõu § 6 lõikes 2 sätestatakse erisus, kui toetust taotletakse kortermaja kohta. Sel juhul võib taotluse esitada ka korteriühistu (edaspidi ka *taotleja*). Korteriühistu peab üldkoosolekul vastu võtma otsuse toetuse taotlemiseks, sest toetuse saamisega kaasneb kohustus tasuda 30 protsenti toetatava tegevuse summast omavahenditest. Lisaks on tingimus, et vähemalt poolte korterelamu korterite omanikud peavad vastama lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustele, st omanik peab olema füüsiline isik, kes on korteri omanik ning kellel on määruses nõutud sissekirjutus.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse taotleja kohustused. Taotleja peab:

- 1) kinnitama, et ta on suuteline tasuma projekti omafinantseeringu – see kinnitus on vajalik selleks, et taotleja saaks aru, et olenevalt töödest, mida ta soovib teha, ja toetuse saamise tingimustest võivad tal tekkida kohustused, mida toetusega ei hüvitata ning mis on vaja tasuda omavahenditest;
- 2) võimaldama kontrollida taotluses tema kohta esitatud teavet ja osutama seejuures igakülgselt abi – kuigi menetlejal on võimalik kontrollida teavet registritest, näiteks elukoha sissekirjutust rahvastikuregistrist ning teavet kinnisasja omandi kohta kinnistusregistrist, võib olla vajadus isiku käest taotluses esitatud teave üle kontrollida või seda teavet kinnitavaid dokumente paluda;
- 3) teavitama viivitamata taotluses esitatud andmetes toimunud muudatusest või ilmnenu asjaolust, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist – näiteks asjaolu, et isik on otsustanud oma kinnisasja maha müüa, või muu oluline asjaolu.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse toetuse taotluse esitamise aeg ja teate avaldamine ning taotluse vorm.

Eelnõu § 8 lõike 1 kohaselt teatab menetleja toetuse taotlusperioodi algus- ja lõppkuupäevast enne taotluste vastuvõtu algust oma kodulehel ja vähemalt ühes Võru maakonna levikuga lehes ning edastab teate harjutusvälja mõjualas asuvatele kohalikele omavalitsustele, kes avaldavad teate oma kodulehel. Etteteavitusaeg annab inimestele võimaluse määruse tingimustega tutvuda ja vajalikke ettevalmistusi teha, näiteks hinnapakkumisi võtta. Ühtlasi saab sel perioodil korraldada vajalikke teavituskampaaniaid, et teavitada huvirühmi toetuse taotlemise võimalusest.

Eelnõu § 8 lõikes 2 sätestatakse, et taotluste esitamise perioodi määrab menetleja, võttes arvesse, et taotlejatel oleks piisavalt aega teha ettevalmistustöid.

Eelnõu § 8 lõike 3 kohaselt koostab menetleja taotluse vormi, et taotleja saaks paremini aru, mis andmeid temalt nõutakse ja mida on vaja esitada. Taotluse vorm avaldatakse menetleja veebilehel ja lisaks harjutusvälja mõjualas olevate valdade veebilehtedel koos toetuste taotlusvooru teatega.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse taotluse esitamine ja nõuded taotlusele. Taotluse saab esitada nii elektrooniliselt kui ka paber kandjal.

Eelnõu § 9 lõikes 1 on sätestatud teave, kuhu taotluse saab esitada.

Eelnõu § 9 lõikes 2 sätestatakse nõuded, millised andmed peab taotleja taotluses esitama.

Eelnõu § 9 lõikes 3 on täpsustatud, et taotleja võib esitada ühe taotluse ühe kinnistu eluruumi kohta, milles ta märgib ühe või mitu toetatavat tegevust (v.a kortermaja puhul, vt lõikes 5

sätetatud erandit). Näiteks kui eramaja omanik soovib toetust akende ja uste vahetamiseks ning fassaaditöödeks, esitab ta kõik toetatavad tegevused ühes taotluses. Toetatav summa on maksimaalselt 8000 eurot kõigi tegevuste peale kokku. Vastavalt tingimustele peab isik arvestama ka sellega, kas tal on vaja tasuda omaosaluse protsent, ning kui tegevused osutuvad kallimaks kui 8000 eurot, peab ta arvestama ka selle osa tasumisega, mida toetus ei kata.

Eelnõu § 9 lõikes 4 sätestatakse, et kui kinnisasi on mitme isiku kaas- või ühisomandis, esitab taotluse üks kinnisasja omanik ja taotluse allkirjastavad kõik kinnisasja kaas- või ühisomanikud. See nõue aitab tagada, et teised kinnisasja omanikud on teadlikud ja nõus sellega, et üks omanik taotluse esitab (see tähendab, et teised taotlust esitada ei saa). See omanik, kes taotluse esitab, on ühtlasi see, kes vastutab, et tegevused tehtud saaks.

Eelnõu § 9 lõikes 5 sätestatakse erisus, kui taotleja on korteriühistu. Korteriühistu peab taotlusele lisama üldkoosoleku otsuse protokoll, millest nähtuks, et hääletatud on taotluse esitamise poolt. See tähendab, et hääletuse tulemusel peavad korterelamu korterite omanikud olema taotluse esitamisega nõus ning nad on teadlikud, et kortermaja puhul on omaosalus 30 protsenti, mille tasumisega peab korteriühistu arvestama.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse nõuded hinnapakkumusele. Hinnapakkumuse esitamise nõue aitab tagada, et isik ostab toote, mis on vastavuses turuhindadega, ja seeläbi tagatakse toetusraha eesmärgipärane kasutamine.

Eelnõu § 10 lõike 1 kohaselt peab hinnapakkumuses olema märgitud iga tegevus, milleks taotleja soovib toetust saada. See tähendab, et kui taotleja soovib toetust nii uste kui ka akende jaoks, peab mõlema kohta olema esitatud vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumust. Eri tegevused võivad olla nii ühes kui ka mitme hinnapakkuja hinnapakkumuses. Näiteks kui üks tootja pakub nii uksi kui ka aknaid, võivad need olla ühes pakkumuses, aga kui teine hinnapakkumus on ainult uste kohta, siis peab olema veel kolmas akende kohta.

Eelnõu § 10 lõikes 2 sätestatakse erisus, et juhul kui turul ei ole tõesti mõistlikel põhjustel kahte hinnapakkumust saada, esitab taotleja vähemalt ühe hinnapakkumuse koos põhjendusega, miks ei olnud võimalik rohkemaid hinnapakkumusi esitada. Selline olukord võib esineda näiteks siis, kui teatud teenuse või toote pakkujat on ainult üks või ettevõtja konkreetses piirkonnas ei tegutse vms.

Eelnõu § 10 lõikes 3 sätestatakse, et toetatava tegevuse hinnapakkumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes hinnaga, mida sarnase tegevuse või objekti eest tavaliselt tasutakse. Kui võrreldavaid pakkumisi on mitu ning üks nendest on märkimisväärselt kallim, kuigi pakutav toode on sama kvantiteedi ja kvaliteediga, võib arvata, et selline toetusraha kasutamine ei oleks tõhus. See aitab tagada, et piiratud vahendite raames saaks kasu rohkem taotlejaid.

Eelnõu § 10 lõikes 4 jäetakse taotlejale mõningane paindlikkus hinnapakkumise valikus. Kui taotleja leiab, et mingil põhjusel on kallimas hinnapakkumuses olev toode parem, peab selle kohta esitama põhjenduse ning see peab olema objektiivselt põhjendatud. Näiteks kui aknapakkumuses on üks kolmekordne, aga teine, kallim, neljakordne pakett, on igati põhjendatud, et taotleja sooviks võtta neljakordset aknapaketti, sest selle mürasummutus on suurem.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse taotluse menetlemine.

Eelnõu § 11 lõike 1 kohaselt kontrollib menetleja taotluse vastuvõtmisel taotluse tähtaegset esitamist, nõutavate dokumentide olemasolu ja taotluse nõuetele vastavust, selles esitatud andmete õigsust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust määruses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 11 lõikes 2 sätestatakse nõue, et taotluse esitamise tähtaega ei ennistata ning tähtjaks esitamata taotlus jäetakse läbi vaatamata ja tagastatakse esitajale. See aitab tagada, et taotleja saaks hakata taotluseid õigel ajal menetlema. Kui taotlejad esitavad taotluseid hiljem ning soovivad tähtaegu ennistada, ei saa menetleja tagada, et kõik taotlused saavad võimalikult kiiresti ja tõhusalt menetletud, ning seoses sellega võib kõikide taotluste menetlemise aeg pikeneda. Menetleja saab taotlused rahuldada või rahuldamata jätta alles siis, kui kõik taotlused on esitatud.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse taotluste rahuldamise järjekord.

Eelnõu §-s 12 lõikes 1 on esitatud taotluste rahuldamise järjekord. Kuna vahendid on piiratud, eelistatakse neid taotlejaid, keda harjutusväli rohkem mõjutab ja kes on sotsiaalselt nõrgemas positsioonis. Seega rahuldatakse esimeses grupis taotlused, mis vastavad § 5 lõikes 1 sätestatud tingimustele, st kelle eluruum asub harjutusvälja piirist kuni 2000 m raadiuses ning kes on riikliku pensionikindlustuse seaduse järgi vanadus-, toitjakaotus- ja rahvapensioni saajad, töövõimetoetuse seaduse järgi töövõimetoetuse saajad ning sotsiaalhoolekande seaduse järgi toimetulekutoetuse saajad.

Teises grupis rahuldatakse taotlused, mis vastavad § 5 lõikes 2 sätestatud tingimustele, st need, millel märgitud eluruum asub 2000 m raadiuses harjutusvälja piirist.

Kolmandas grupis rahuldatakse ülejäänud taotlused, mis vastavad § 5 lõikes 3 sätestatud tingimustele, st taotlejale kuuluv eluruum asub harjutusvälja piirist 4000 m raadiuses ja taotlejal on 1. jaanuari 2024. a seisuga eluruumi sissekirjutus.

Eelnõu § 12 lõikes 2 sätestatakse erandid korteriühistute taotluste puhul. Need rahuldatakse vastavalt koos teise grupi taotlustega, kui korterelamu, mille kohta toetust taotletakse, asub 2000 meetri raadiuses harjutusvälja piirist; ning vastavalt koos 3 grupi taotlustega, kui korterelamu, mille kohta toetust taotletakse, asub kaugemal kui 2000 meetri raadiuses harjutusvälja piirist.

Eelnõu § 12 lõikes 3 sätestatakse reegel, mille alusel eelistatakse taotluseid, kui ühes grupis rahuldamisele kuuluvaid taotluseid on rohkem kui eelarve jääki. Sellisel juhul rahuldatakse sellesse gruppi kuuluvad taotlused, eelistades neid taotlusi, milles märgitud kinnisasjal asuv eluruum paikneb harjutusvälja piirile lähemal. Näiteks kui teise grupi alla liigitatud taotleja x eluruum asub 1345 m kaugusel harjutusvälja piirist ja sama grupi alla liigituva taotleja y eluruum asub 1456 m kaugusel, siis rahuldatakse taotleja x taotlus ning eelarve ammendumise tõttu jääb taotleja y taotlus rahuldamata.

Eelnõu §-s 13 on reguleeritud taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine ning otsusest teavitamine.

Eelnõu § 13 lõikes 1 on sätestatud, et kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad nõuetele, teeb menetleja taotluse rahuldamise otsuse §-s 12 sätestatud järjekorras nende vahendite piires, mis on tegevuse rahastamiseks ette nähtud.

Eelnõu § 13 lõikes 2 sätestatakse, et kui taotluste rahuldamiseks ette nähtud vahenditest ei piisa, võib taotleja nõusolekul taotluse rahuldada osaliselt. Kui taotleja ei ole toetuse summa vähendamiseга nõus, teeb menetleja taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Eelnõu § 13 lõikes 3 sätestatakse eelarve taotluse rahuldamata jätmise alus. Kuna tegu on piiratud vahenditega, võib osa taotlusi jääda rahuldamata, st kui taotletava toetuse suurus ületab toetuse rahastamiseks ette nähtud vahendite jäägi, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Eelnõu § 13 lõikes 4 sätestatakse erisus, et kui taotleja on esitanud taotluse, milles sisalduvad ka mitteabikõlblikud kulud, näiteks kui koos fassaaditöödega on hinnapakumuses ka katusevahetus, siis võib taotleja toetuse rahuldada osaliselt ainult selles osas, mis on määruse kohaselt abikõlblik. Oluline on, et toetuse vähendamisel on ikkagi võimalik saavutada tegevuse eesmärgid. Ka peab taotleja sellega nõus olema, sest selle tagajärjel võib tema kulu suurenda. Kui taotleja ei ole toetuse summa vähendamiseга nõus, teeb menetleja taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Eelnõu § 13 lõikes 5 sätestatakse, mis tingimustel teeb menetleja taotluse rahuldamata jätmise otsuse (lisaks eelarve ammendumisele), kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus ei vasta nõuetele.

Eelnõu § 13 lõikes 6 sätestatakse, kuidas taotlejale tema taotluse kohta tehtud otsus edastatakse. Olenevalt taotleja enda valitud ja eelistatud viisist edastatakse taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus kas taotleja taotluses märgitud e-posti või postiaadressile.

Eelnõu §-s 14 on sätestatud leping menetleja, toetuse saaja ja teenuse pakkuja vahel.

Eelnõu § 14 lõike 1 kohaselt sõlmitakse taotluse rahuldamise otsuse või taotluse osalise rahuldamise otsuse alusel mitmepoolne leping toetuse saaja, väljavalitud hinnapakkuja ja menetleja vahel 30 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest. Lepingu sõlmimine tagab, et nii taotleja kui ka hinnapakkuja on tingimustega nõus ning nad kinnitavad, et saavad ja soovivad taotluses märgitud tegevused määruses sätestatud aja jooksul ellu viia.

Eelnõu § 14 lõikes 2 sätestatakse teave, mis peab lepingus märgitud olema:

- 1) kes on toetuse saaja, tema nimi, isiku- või registrikood ja kontaktandmed;
- 2) hinnapakkuja ehk tulevase töö- või teenusepakkuja nimi, registrikood ja kontaktandmed;
- 3) mis on toetatavad tegevused;
- 4) mis on toetuse maksimumsuurus;
- 5) mis on omafinantseeringu määr;
- 6) vajaduse korral ettemaksu suurus;
- 7) toetatava tegevuse elluviimise tähtpäev;
- 8) toetuse väljamaksmise tingimused;
- 9) toetuse tagasinõudmise kord;
- 10) viivise määr toetuse tähtajaks tagastamata jätmise korral;
- 11) toetuse saaja õigused ja kohustused.

Eelnõu § 14 lõikes 3 sätestatakse, et toetuse saaja võib loobuda lepingu sõlmimisest, kui ta soovib ja suudab viia toetatava tegevuse ellu enne toetusraha saamist. Näiteks juhul, kui toetuse saaja soovib ise oma vahenditest toote ära osta ja selle ise paigaldada, võib ta seda teha ning pärast toote ostmist ja paigaldamist esitada menetlejale ostu eest tasumist tõendavad dokumendid (kviitungi, ülekande vms). Pärast dokumentide kontrollimist tasutakse tasu taotleja

taotluses märgitud kontole. Ühtlasi peab toetuse saaja teavitama menetlejat, et ta viib tegevuse ise ellu. Sel juhul saab menetleja teada, et selle toetuse saajaga lepingut ei sõlmita.

Eelnõu §-s 15 sätestatakse, mis tingimustel makstakse ettemaksu. Paragrahvis 14 sätestatud lepingu sõlmimise korral võib maksta ettemaksu väljavalitud hinnapakkujale kuni 50 protsenti toetuse summast vastavalt lepingule. Ettemaksu ei maksta mitte toetuse saajale, vaid otse teenuse osutajale. See tähendab, et toetuse saajale, kes lepingut ei sõlmi ning soovib tooted ise osta ja paigaldada, ettemaksu ei maksta.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 16 lõike 1 kohaselt viib toetuse saaja toetatava tegevuse ellu toetuse rahuldamisotsuses või lepingus kokkulepitud tingimustel ning maksab vajaduse korral töö või teenuse osutajale lepingus märgitud suuruses ja tähtajal omaosaluse ning võimaldab teenuse osutajal või toote pakkujal viia ellu lepingus kokkulepitud tegevused.

Eelnõu § 16 lõike 2 kohaselt esitab toetuse saaja pärast toetatava tegevuse elluviimist menetlejale esimesel võimalusel tööde üleandmise-vastuvõtu akti või muu dokumendi, mis tõendab töö tegemist või teenuse osutamist, 12 kuu jooksul alates toetuse rahuldamisotsuse tegemisest või lepingu sõlmimisest. Näiteks kui isik soovis saada toetust akende ostmiseks ja tegi seda ilma lepingut sõlmimata ehk ostis need ise omavahendite eest, saab ta esitada tõendusdokumendid, kui aknad on paigaldatud.

Selleks et menetleja saaks kontrollida, kas töö on tehtud ja kõik vastab nõuetele, peab toetuse saaja võimaldama:

- 1) menetlejal kontrollida kuludokumente, näiteks seda, kas toetuse omaosalus on hinnapakkujale ehk teenuse osutajale makstud;
- 2) menetlejale juurdepääsu toetatavale objektile, näiteks veendumaks, et toetusega ostetud aknad on objektile paigaldatud;
- 3) andma menetleja kasutusse kõik toetatava tegevusega seotud andmed ja dokumendid kümne tööpäeva jooksul vastavast nõudmisest arvates.

Eelnõu §-s 17 sätestatakse toetuse maksmise erisused vastavalt sellele, kas taotleja on sõlminud lepingu või mitte.

Eelnõu § 17 lõikes 1 on reguleeritud, kuidas makstakse toetus välja siis, kui toetuse saaja, teenuse osutaja ja menetleja on sõlminud lepingu, ning sel juhul lepatakse konkreetsemad tingimused kokku lepingus ja menetleja maksab toetuse välja vastavalt lepingule.

Eelnõu § 17 lõikes 2 sätestatakse, kuidas makstakse toetus välja siis, kui toetuse saaja ei ole lepingut sõlminud. Sel juhul maksab menetleja toetuse välja toetuse taotluses märgitud pangakontole hiljemalt ühe kuu jooksul pärast toetatava tegevuse elluviimist ja menetlejale vastavate dokumentide esitamist. See tähendab, et toetuse saaja peab olema tooted, näiteks aknad või ukSED, ise välja ostnud ja ka paigaldanud ning alles siis saab ta vastavad tõendid (arved ja maksekorraldused ning pildid tehtud töödest) esitada menetlejale. Menetlejal on õigus minna kohapeale kontrollima, kas tööd on tehtud.

Eelnõu §-s 18 sätestatakse toetuse tagasinõudmise alused.

Eelnõu § 18 lõike 1 punkti 1 kohaselt teeb menetleja toetuse tagasinõudmise otsuse, kui toetuse saaja ei ole lepingus märgitud tähtaja jooksul toetatavaid tegevusi ellu viinud. Säte on

konkreetselt suunatud nendele, kes on sõlminud lepingu, sest isikud, kes tegevuse ise ellu viivad, saavad toetuseraha alles pärast tegevuse elluviimist ja vastavate tõendite esitamist.

Eelnõu § 18 lõike 1 punkti 2 sätet kohaldatakse kõigile taotlejatele ning juhul, kui taotleja on esitanud taotlemisel või projekti elluviimisel ebaõiget või mittetäieliku teavet või ilmneb asjaolu, mille korral taotlus oleks jäetud rahuldatama, nõutakse toetuseraha tagasi.

Eelnõu § 18 lõikes 2 sätestatakse toetuse tagasimaksmise aeg, mis on kõige rohkem kaks kuud toetuse tagasinõudmise otsusest.

Eelnõu § 18 lõikes 3 on sätestatud, et kui toetuse saaja kuludokumentide kontrolli tulemusena või objekti kontrolli tulemusena selgub, et toetust pole kasutatud sihipäraselt, on menetlejal õigus toetus kas osaliselt või täielikult tagasi nõuda.

Eelnõu § 18 lõige 4 on suunatud hinnapakkujale ehk teenuse osutajale. Kui taotleja, menetleja ja hinnapakkuja vahel on sõlmitud leping, mille alusel on viimasele kantud ettemaks, aga mingil põhjusel ei ole töid tähtjaks tehtud, nõuab menetleja lepingu alusel teenuse osutajale makstud ettemaksu tagasi.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus uusi termineid kasutusele ei võeta.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõjud

Eelnõukohase määruse rakendamine toob kaasa positiivse mõju harjutusvälja mõjualas elavatele elanikele. Määruse sihtrühm on Antsla valla, Rõuge valla, Võru linna ja Võru valla elanikud, kes jäävad Nursipalu harjutusvälja mõjualasse. Harjutusvälja mõjualas on 1. jaanuari 2024. a seisuga eluruumide arv järgmine: Antsla vald – 145; Rõuge vald – 303; Võru linn – 1497; Võru vald – 1135. Seega on mõjualas kokku 3080 eluruumi.

Eelduslikult mõjutab määrusega antav toetus rohkem isikuid, kes elavad harjutusväljale lähemal ning kes vajavad riigi toetust (pensioni-, töövõime- ja toimetulekutoetuse saajad).

6. Määruse rakendamisega seotud kulud

Eelnõuga kaasnevad kulud kaetakse riigieelarvest Kaitseministeeriumi valitsemisala kaudu. Määruse rakendamise kuluks on arvestatud 500 000 eurot. Määruse rakendamisega ei kaasne kulusid omavalitsusüksustele.

Määruse rakendamiseks vajalikud SA Võrumaa Arenduskeskuse tegevuskulud määratakse kindlaks Kaitseministeeriumi ja sihtasutuse vahelises lepingus, mis kaetakse samuti Kaitseministeeriumi eelarvest.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 93 lõike 3 kohaselt hakkab määrus kehtima (jõustub) kolmandal päeval pärast kehtivas korras avaldamist, kui seaduses või määruses endas ei ole sätestatud hilisemat tähtpäeva.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule ja arvamuse andmiseks järgmistele omavalitsusüksustele: Antsla vald, Rõuge vald, Võru linn ja Võru vald.